

НОВИ САД

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ И ПРИВРЕДНИ ЛИСТ ЗА ДУНАВСКУ БАНОВИНУ

Број 42

Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

Краља Петра 3.

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГ

Година X.

ДА СЕ РАЗУМЕМО

На овом месту „Нови Сад“ донео је неколико чланака у којима су узети на око војвођански Јевреји због свог мађарофилског делања.

У вези са тим чланцима један од најпозванијих међу војвођанским Јеврејима, осећајући да су поменути чланци наншли на одушевљено одобравање у свима националним редовима, — а у жељи да своје стадо преведе преко Црвеног мора не губећи ни једну овчицу, — пожурио се да јавно изјави, како су војвођански Јевреји лојални грађани ове државе — за док каз чега треба да служи чиница да се они припремају да организују течајеве за учење државног језика и т. д.

У тој изјави није заборављено да нам се ода захвалност на осведоченој толерантности, разуме се, са наодом да ћемо се те лепе националне одлике и даље придржавати.

Ова изјава драгоцену нам је, јер у њој лежи, ма и прикривено, признање оних који су чланцима „Новог Сада“ погођени, да се у тим чланцима износило оно што у ствари стоји.

Али ми ову изјаву морамо да примимо са крајњим неповерењем све док се и делање не саобрази тој изјави, јер нас празне речи неће заварати а фарисејско хвалисање неће успавати.

Ако војвођанско Јеврејство жели, да се из „накаламљеног ветрића“ не исчили самоникли ураган морају знати, да ми од њих не тражимо изјаве већ дела у којима неће одисати мађарофилство.

Ми знамо ко у ову земљу довлачи мађарски капитал и ко га, ради изигравања свих могућих закона ове државе, представља националним, па тражимо од војвођанских Јевреја да нам га више не довлаче.

Ми знамо ко у нашој земљи отвара пештанске филијале разних предузећа, представљајући их домаћим предузећима, па тражимо од војвођанских Јевреја да нам више на тај начин не развијају домаћу привреду.

Ми знамо која предузећа у Војводини годинама раде са губитком, да би добитак отишао у Пешту неопорезован, па тражимо од војвођанских Јевреја да нам на тај начин више не јачају државне финансије.

Ми знамо ко у Војводини одржава и шири мађарску штампу, па и мађарску иридентичку пропаганду, па тражимо

од војвођанских Јевреја да се више не баве тим просветно-националним радом.

Ми знамо ко, и с ким у друштву, ради и ногама и рукама да се поједини исправни националисти удаље из Војводине, само за то што се поред њихове исправности и њиховог национализма не могу вршити разне авационалне махинације, па тражимо од војвођанских Јевреја да се у ту сврху више не ортаче, јер ћемо тај спрег ускоро гурнути низбрдицом.

Једном речју, ми знамо ко у Војводини одржава и шири мађарску духовну и материјалну културу уопште, па тражимо од војвођанских Јевреја, да се тога посла, који је некада у

затрованом партијском режиму цветао, окану, јер смо сада — отргнути од партијских страсти које су нас заслепљавале, видели оно што смо морали одавно видети.

Нећемо више дозволити да се под фирмом професионалних и платежних „националиста“ обављају послови који иду на уштрб духовног и материјалног стања нашег народа, и, којима се подривају темељи наше државе.

Да се разумемо, ми тражимо дела и само дела, јер се само њима могу пружити докази лојалности.

Оволико да се не би лаковерни завели платонским изјавама. Драг Кузмановић.

Захтеви наших пољопривредника

У последње време одржано је на више места у нашој бановини неколико састанака представника нашег пољопривредничког staleжа и на тим се састанцима расправљало о потребама и жељама наших пољопривредника. Нема сумње да наши пољопривредници много осећају тешкоће опште привредне депресије и да су многе потребе којима би се могло олакшати положај пољопривредника.

Настојања која се чине за санирање привредне кризе код нас како са стране меродавних кругова тако и приватном иницијативом донела су до сада несумњиво повољне резултате. Краљевска Влада и Народно представништво учинили су многе диспозиције, довели многе законе и пружили многе олакшице баш привредничким круговима. Специјално је пак врло много учињено за наше пољопривреднике.

Само у току последњих неколико година сем закона о заштити земљорадника, пружена су пореска олакшања земљорадницима а помогло се и другим начином земљорадничком staleжу. Све ово учињено је због тога, јер је наша држава претежно земљорадничка и земљораднички staleж сачињава претежну већину становништва наше државе.

Краљевска Влада и наши меродавни фактори свесни важности нашег земљорадничког staleжа и наше пољопривреде, излазили су и излазе стално у сусрет жељама пољопривредника. Многе су материјалне жртве поднете са стране државе ради подизања и унапређења наше пољопривреде, која је сада међутим запала у тешко стање искључиво због општих привредних прилика у целој свету.

Утицај тих општих прилика толико је велик, да је наша држава морала развити велики отпор у савлађивању привредне кризе. Привредни кругови стога не могу да се жале да им се са стране државе није помогло. Учинило се и помогло, се колико се и како се могло, према финансијским и материјалним средствима наше државе, јер су се морале пред очима држати потребе и свих осталих слојева и staleжа у држави.

Наши пољопривредници треба такође ово да имају у виду, када износе своје жеље и потребе. Интереси свих друштвених слојева и класа у држави морају се довести у сагласност, јер где нема ове сагласности, где се стално сукобљавају интереси појединих слојева и класа и где се народно благостање и државни напредак не подижу сложном делатношћу и сагласним радом, ту нема и не може ни бити општега добра.

Привредне прилике у нашој држави, упоредивши их са приликама у многим другим државама, ипак су још увек доста утешне, ма колико да бисмо имали много што-шта да поправимо. Решење и санирање привредне кризе лежи у првом реду и пре свега не у нашим него у туђим рукама. Одржано је до сада неколико међународних привредних конференција на којима су представници свих држава тржили пута и начина, да се изађе из садањег стања. Све ове конференције донеле су стварно врло мало повољних резултата, јер су на жалост премноге препреке због којих не може да дође до коначног споразума међу државама.

Код нас у држави нема унутарњих тешкоћа, јер привредна криза код нас решена би била онога тренутка, када би се омогућило извоз и по-

вољно увоччење наших пољопривредних производа. Наши пољопривредни производи по својој каквоћи могу да надрже иновемну конкуренцију, али је хиперпродукција свугде толика, да је цена тим производима морала врло ниско да падне, те тако и наши пољопривредни производи не могу имати пожељну цену.

У такој прилици морамо се дакле прилагодити општем стању. Не значи то мирно и скрштених руку чекати боља времена. Морамо предузети све чиме би год могли олакшати и побољшати извоз наших пољопривредних производа. У колико нам ово више буде успело, у толико ћемо лакше и брже моћи допринети санирању привредне депресије. М.

Откривање Змајева споменика у Срем. Каменици

Народно признање песнику. Импоантна национална манифестација

У четвртак 21 о. м. откривен је на врло свечан начин споменик нашем великом националном песнику Јовану Јовановићу-Змају у Срем. Каменици. Иницијативом учитељства среза Иришког подигнут је на тргу пред општинском кућом каменичком леп бронзани споменик Змаја. Споменик је од бронзе, приказује Змаја у природној величини како предаје детету књигу; споменик је постављен на каменом постољу од два метра. Споменик је израдио наш вајар Сретен Стојановић из Београда.

Откривање споменика је извршено на врло свечан начин у присуству много хиљада школске деце а исто толико и публике из свих крајева наше државе. Споменик је открио изасланик Њ. В. Краља г. генерал Владимир Белић. После говора председника одбора г. Љ. Чешљара шк. надзорника говорили су о Змају: изасланици Краљевске Владе, Сената, Народне скупштине, Академије наука, Матице Српске, Матице словачке, града Новог Сада, града Панчева, Учитељског савеза, друштва „Змај“, Савеза женских друштава, Српске књижевне задруге, Бечкеречког аеро-клуба и учитеља пензионираца, а свечан говор о Змају је одржао г. др. Милан Шевић универзитетски професор.

После свечаних говора извршено је освешћење Змајевог чесме, а потом су школска деца декламовала Змајеве стихове и дечији хорови отпевали више Змајевих песама у разним композицијама.

На гробу Змајеви је такођер одржан помен, којем је присуствовало врло много народа. После подне је била народна свечаност и народно весеље у великом парку и разгледање Змајева музеја, који се налази у кући у којој је последње своје године живота провео и где је умро наш великан.

Овим спомеником одужен је један део народног дуга нашем великом народном песнику и Сремској Каменци служи на част, што ће чувати овај споменик који подигоше деца наша уз помоћ меродавних кругова.

На овој лепој свечаности узели су учешћа многобројни претставници наших научних, просветних, културних, хуманих и националних друштава и установа из Београда, Новог Сада, Загреба, Суботице, Бечкереча и многих других места.

Конгрес Савеза Југословенских емигрантских удружења у Љубљани

На дан 24 септембра 1933 године одржаће се у Љубљани конгрес Југословенских емигрантских удружења. Преко 70.000 Југословенских емиграната живи у границама њихове друге Отаџбине, мајке Југославије. Сви они, честити и храбри Истриани, Тришћани и Горичани, синови су једне исте мајке као и ми, али су дубоко несретни, јер су протерани терором и насиљем са својих домова. Иако су нашли код своје слободне браће и топли и гостопримљиву своју кућу, ипак њихова срца теже за њиховом ужом домовином, за њиховим милим и драгим, које морадоше напустити и препустити их прогову и пажњи!

Емигрантске сузе пашће на плодно југословенско тле, а из њих ће нићи слобода заробљене браће.

Том приликом и Старешинство Омладине Народне Одбране послало је нижи допис својој браћи у Љубљану:

ПРЕДСЕДНИШТВУ КОНГРЕСА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЕМИГРАНТСКИХ УДРУЖЕЊА ЉУБЉАНА.

Истро тужна, Горице јуначка И Ваша је Југовића мајка... Марко Јунак од Прилепа града, Радлуцање та тамничка врата Ослободит засуђеног брата!

Нашој драгој и рођевој браћи емигрантима из Истре, Трста и Горице, шаљемо братске поздраве и желимо им сваку срећу у њиховоме раду на заједничким циљевима. Мученичка смрт и Христове муке врлих синова наше поробљене браће, свијаће сјајем сунца и показивати пут у срећу и славу.

Ту, на домаку робља заробљеног, у нашој белој Љубљани, испоручите нашој несретној браћи поздраве наше равне Војводине и Новог Сада, да смо са њима и срцем и душом и да спремни чекамо онај срећни час, када ћемо ту свету груду и тај отсечени део нашег националног тела, припојити мајци Отаџбини.

Тако нам Бог помогао.

Секретар Старешина
М. Живановић Др М. Могин,

„ПРОПАСТ ТВОЈА ОД ТЕБЕ ИЗРАИЉУ“

МОЈ ОДГОВОР „ПОКРЕТ“-У — НОВИ САД

У 26 броју „Покрета“ осврће се незнани и незвани „националиста иза бусије“ на мој чланак из 40 броја листа „Нови Сад“ и покушава да изврше тамо изнето чињеничко стање, а у исто време да прикаже незнатнима и безначајнима све оне истине које су врло добро познате не само њему него и свима правим националистима, па и јеврејима.

Ја нисам обавезан да се обазирем на анонимна преклапања, али како се тај безимени „националиста“ нечасно, послужив партијским листом „Покрет“ то њу дозволити да „Покрет“-у одговори председник јеврејске црквене општине госп. Јулије Франк и то речима штампаним у истом 26 броју „Покрета“ којима г. Франк признаје оправданост и умесност свих тврдња у моме чланку, а те су речи следеће:

„Неопходно је потребно кратко пролазно време док нова генерација потпуно не смени стару. Треба имати још мало стрпљења“.

„Већ је донета одлука, по којој ће се ове јесени наставити течајеви за државни језик“.

„Сем тога уводи се у јеврејским богомољама за време проповеди искључиво државни језик“.

Према томе, г. Франк је много лепше и боље схватио „кога ми претстављамо“ „у чије име говоримо“ „и каква је наша тенденција“, и ако смо његова обећања која и сада прихватамо, могли од претседника јеврејске црквене општине прихватити још пре 14 година, па сад не бисмо морали да расправљамо о томе, да ли код нас има, или нема јудео-мађарона, нити о том, да ли смо ми антисемите или нисмо.

Г. Франк је у својој изјави заборавио да напомене, кад мисли јеврејска црквена општина да нареди јеврејима да уклоне мађарске и немачке натписе са својих фирма и да их саобразе јединопривизној нашој хирилицы и нашој латиници?

За то није потребно ни „кратко пролазно време, нити је потребно да нова генерација смени стару, нити су потребни течајеви“ а баш досадање мађарске и немачке фирме сачињавају један формалан детаљ љубоморног чувања и подржавања мађаронства код већег дела наших Јевреја.

Ограђујем се од подметања да мој чланак који је штампан у листу „Нови Сад“ под горњим насловом има неке везе са антисемитским покретом у Немачкој, јер сам ја још 1924 године у новембру и децембру месецу та иста питања претресао у „Србадији“ и нажалост, ова се још и после нових 9 година стално повлаче кривцом и немарношћу Јевреја, окуражених можда досадањом нашом безграничном широкогрудношћу. Изгледа мени, да се код извесних Јевреја ни после понављања лепих речи и кавалерске опомене неће моћи много постићи, но ће бити потребно применити и евергичније мере. Идемо да видимо!

„Националисти“ поручујем, да изволи саопштити своје име, да бих и са њима могао направити спор. Важно ми је да знам, да ли је то стварно неки националиста или се бесправно овде у Новом Саду тако назвао. У сваком случају, његово резонување и подилажење јудео-мађаронима које смо ми апострофирали, равно је издајству националне ствари.

Др Ђорђе Ђеремов.

Пораст становништва у нашој Дунавској Бановини

Дунавска бановина пружа у погледу повећања броја становништва врло занимљиву слику. Према попису 1921 год. било је на подручју ове бановине свега 2,095.148 становника, а према попису на дан 1 априла 1931 год. свега 2,311.975 становника. Пораст је према томе 215.827, што процентуално износи 10.15%.

Највећи пораст показује србијански део бановине, где је становништво од 1921 до 1931 порасло од 584.928 на 791.833, дакле за 116.905 или 19.98%.

У сремском делу ове бановине пораст је за ових десет година од 196.693 на 211.927, свега 15.234 или 7.75%.

У барањском делу је пораст од 49.452 на 52.914. свега 3.462 или 7%.

У бачком делу је пораст од 726.142 на 780.735, свега 54.593 или 7.52%.

У банатском делу је пораст од 560.750 на 586.383, свега више 25.633 или 4.57%.

Урбанизација становништва градова ове бановине, и ако не показује велики напредак, ипак је прираштај становништва у

градовима много већи но по сеоским општинама. Највећи бројни напредак показује седиште банске управе Нови Сад, чије је становништво, без припојеног Петроварадина, нарасло за 51% Нови Сад је имао 1880 године 21.325 становника, 1910 године 33.590, 1921 год. 39.147, а сада има заједно са Петроварадином 64.002 становника.

Занимљиво је даље истаћи, да је на територији бивше Војводине велика разлика између пораста становништва у градовима и пораста становништва по сеоским општинама: док је по градовима просечан прираштај у процентима 14.24%, докле сеоске општине показују само 3.75% просечног пораста. Што је за ових последњих десет година врло скроман број, нарочито када се узме у обзир да је сеоско становништво у овим крајевима живело у погодним приликама.

* Преобилну желудачну киселину одстраните, ако пијете сваки дан редовито *Раденску лековиту воду*.

Новосадски курнозуми...

1.

Старомодни трамваји у Новом Саду

Поред осталих интересантности и специјалитета, које нам је оставила покојна Аустро-Угарска, ваља на првом месту споменути Електрични Трамвај у Новом Саду, који се налази у режији Новосадске Електричне Централне. Та Централа, између осталог, лиферије нам електричну струју, уз „најповољније услове“, тако „повољне“ да ми Новосађани, никада не би нешто „повољније“ ни пожелети могли! Сачувај Боже, та ово је и „сувише повољно“! А ми тек не можемо дозволити, да то предузеће ради на своју „штету“! Истина је додуше, да се за струјомер — који се према првобитном уговору може откупити за двеста динара — још и данас плаћа четири динара месечне кирије, иако је прошло већ двадесет година, од како су га појединци инсталирали у своје долове. То је као што видите лепа кирија за један струјомер! Хиљаду динара за двадесет година и интерес. Ситница! Па ипак цело грађанство је необично „задовољно“ са Електричном Централом, а то је оно главно. Најглавније је, да су са свим тим задовољно и градско претставништво и градски опш. Да ми Новосађани добијамо овако „јефтину“ струју и на овој кризи, а и струјомер по само четири динара месечно, од дана инсталације, па до века; да нам је град овако раскошно осветљен имамо да захвалимо првенствено онима, који се за такво „добро“ грађана, овако усрдно старају, а на другом месту оним Новосађанима, који седе у Управном Одбору те Електричне Централне и који се сваком приликом, као незаинтересовани акционари и као заинтересовани потрошачи брину за потрошачке масе.

Кажу људи, да та Електрична Централа извлачи из Новог Сада тешке милионе и на овој кризи; али ми у то не верујемо, просто зато, што они немају те милионе где да извоже, пошто је капитал уложен у то предузеће и онако чисто „националан“, са седиштем баш овде у Новом Саду. У тој Централни има заослено и нашега елемента! Плате су умерене и крећу се од 10.000 до 70.000 динара месечно за више чиновника.

Но највећу бригу, после струјомера, „наша“ Централа посвећује новосадским трамвајима, нарочито квалитету и квантитету кола. Сваки путник чим дође у Нови Сад, још на самој Жељезничкој станици има прилике да види и да прокуша ова „савршена“ превозна средства, која га за 2 и по златна динара тако обилно дрмусају и тресу, да сиромаш одмах на сувом путу добије несретну морску болест. Осим тога ти трамваји тако шкрипе и тако стењу, свакако под теретом година, да изгледа: као да ће се свакога момента распасти. Нека од тих трамвајских кола, су управо историјски курнозум нашега града, која већ давно спадају у неки музеј старомод-

ЈЕВРЕЈИ У ВОЈВОДИНИ

Поводом инцидента на спорској утакмици „Јуда Макаби“, госп. Др М. изводи закључке на расположење и менталитет Јевреја у Војводини, алудирајући на антидржавни став Јевреја у Војводини.

Г. Др М. дапаче не устручава се од претње и својира визију неког антијеврејског покрета у нашој средини, дакле једна изјава, која се може назвати: потстрек на такав покрет.

Ја сматрам, да из једног инцидента, који је у афекту настао и који нема заједничког са ставом и осећајима Јевреја, не могу и не смеју тако поразујуће закључке извађати.

Овом приликом желим г. Др М-у и сумишљеницима да упутим неколико искрених речи:

Јевреји су у суштини својој народ, који оличавају законитост и мирољубивост, а особито морам истаћи — захвалност и пожртвовање напред средини у којој се родили или у којој силом прилика живе.

Ако из те историјом доказане чињенице посматрамо живот и рад Јевреја ма где на земљи, кугли, биће много што јасније и разумљивије.

Нарочито занима све Јевреје у Југославији питање Јевреја, који су у мађарској средини одгојени и одрасли и који још и сада употребом мађарског језика у приватном животу изазивају мишљење, да су тобож шлептрегери мађарства.

Али ко темељито посматра живот и рад Јевреја у Војводини, мора доћи до уверења, да је та сумња неоснована. Јевреји ма каквим језиком говорили не желе тиме документирати припадност или наклоност једној другој нацији или држави. Не оспоравам важност знања државног језика, које је не само животно питање, него и sine qua non нашег будућег живота и деловања и сва наша брига је у усавршавању знања државног језика. Наша деца показују већ видни резултат и говоре одлично државни језик. Сви Јевреји у Војводини труде се да науче државни језик, један са већим други са мањим резултатом.

Ми Јевреји не гајимо никакве антидржавне или ириденстичке идеје, нити би ми трпели у нашој средини такове изроде, који би довели Јевреје у једно критично стање или будимо искрени: у опасан положај.

Ми Јевреји на свима нашим зборовима, састанцима и културним приредбама — на којима свако може присуствовати — манифестујемо нашу оданост Њ. В. Краљу и Краљевини Југославији.

Јеврејска свест буди се од покрета, којег је пре 37 година покренуо неумрли Теодор Херцл, који покрет ради и на теме да духовно, културно и територијално сједини Јевреје, поручујући им, да одано и пожртвовано служе државу у којој средини живе.

Ми свесни Јевреји изјављујемо: Ми Јевреји Југославије одавни смо поданици нашег љубљеног Краља и верни синови наше Отаџбине Краљевине Југославије.

Зденац новог здравља и нове младости је Раденска лековита вода.

Не само, да је та вода одлично освежујуће и окрепљујуће пиће, него је и чудесно средство против болести, јетара, бубрега и тварних измена. Раденска лековита вода је јефтина и добијете је у свакој трговини.

Стовариште Раденске лековите воде:

Арнолд Хофман, Нови Сад, Футошки пут број 37.

Ми апелујемо, да се у светиње Јеврејства не дира, а то су: Лојалност, мирољубивост и апсолутна оданост држави у чије окриље спадамо, као равноправни грађани.

Само Слога Све Спасева.

Новосадски Јеврејин.

Стање учитељских школа.

Према досада прикупљеним статистичким подацима за школску 1932/33 годину у Југославији има 31 државна и 5 приватних учитељских школа. Ове школе посећивало је 7086 ученика, од којих 3671 мушких (37.69%) и 4415 женских (62.31 проц). У приватним учитељским школама било је 487 ученика и то: 65 мушких и 442 женских. У државним учитељским школама било је: у Београду 670 ученика, 187 мушких и 483 женских; у Дунавској бановини 1059 ученика, 292 мушких и 767 женских; у Савској бановини 1534 ученика, од којих 481 мушких и 1053 женских; у Дравској бановини 1005 и то 315 мушких и 690 женских; у Дринској бановини 910 ученика, 363 мушких и 547 женских; у Моравској бановини 768 ученика, и то 519 мушких и 849 женских; у Вардарској бановини 370, и то 183 мушких и 187 женских; у Зетској бановини 311 ученика од којих 117 мушких и 194 женских; у Приморској бановини 273, и то 116 мушких и 157 женских и Врбаској бановини 186 ученика, од којих 48 мушких и 88 женских.

Осуђивање за прељуб.

У Келву осуђена је једна жена (како новине пишу стране и наше) и њен прељубник на казну затвора и новца. И од сад ће се увек у тим случајевима применити закон за све оне које како новине пишу (Вр) немају савести и који хоће да руше темеље здрава обитељска живота.

Судија у Немачкој ту осуду мотивише с тиме да је породица темељ државе и само на тим моралним подлогама може се очекивати напредак народни. Да би тај закон код нас био потребан доказују стварне чињенице. Зашто дозвољавати преступе тих врста које угрожавају поредак друштвени и обитељски? И тиме излажу честиту жену и мајку и извимо међу хиљадама честитог и брижног човека као мужа и оца највећим тразвицама и трагедијама. Када и без тога данашњи је живот претежак и неподношљив.

Брак треба заштитити и не-

дати прилике да један отац обитељи губи памет у непрестаном уредском дотицају са женама које се под видом рада увукле са смером сасвим другим да материјално израђује лаковерне и слабог карактера обитељске људе и очеве и обротно. Свака част женским а и људима који до свог угледа држе и којима је рад светиња. О тима није ни говор и они требају први да устану да се зло одстрани и да живот опет почне тећи како би требало и морало бити.

Брак заштићен од тразвица давао би нараштај здравих живота. Отац или мати не би били жигосани као прељубници и њиховом т. ј. децијем презиру изложени.

Бујица све низ брег ваља, а када однесе и последње трагове морална поретка онда ће бити свака опомена прекасна. Неминовна пропаст је неизбежна. Раставе, убиства, самоубиства, злочина, прогресивна парализа, смрт, све су то последице прељуба и данашњег безграничног раскалашеног живота.

Узроке треба за времена уклањати, да сину опет ведрви, сунчани дани на овај данашњи живот незаситних жеља и грамзљивости због којих се сви обзира поретка руше. Племенита душа више вреди већ све лепоте овога света а да то постане треба настојати.

Да ли Ви познајете

једну од тежих заразних болести — маларију? Будите срећни, ако је нисте још упознали. Ова болест, која немилице хара у нашим мочварним крајевима, проблем је за сваког лечника, који жели да ослободи наш народ тога тешког зла.

Једна врста инсеката (анофелес) преноси клице те болести у човечје тело и то са болесног човека на здравог. Лечнички ауторитети, испитивајући те узрочнике, пронашли су изврсно средство против ове болести, а то су познате „Киноплазмин“ таблете „Бајер“, које се сада свугде по свету употребљавају с најбољим успехом.

Оне сигурно и брзо лече маларију, а уједно могу, ако се правовремено узимају и спречити постанак или заразу маларијом уопће. Добивају се у свакој апотеци.

ДАЛИ ЗНАТЕ,
ДА КЊИЖАРА
„СЛАВИЈА“
ИМА СВЕ САВРЕМЕНЕ КЊИГЕ?

них трамваја и жељезница. Али, пошто је Нови Сад иначе живи музеј у многим чему, то се код нас и ти трамваји шетају улицама онако као што други стоје у музеју. Иначе они разбијају сваку идуцију о савремениости и техничком напретку града! У иностранству се приређују вожње старим аутомобилима, старим жељезницама, трамвајима итд. и онда се купе масе радозналца света да гледају та чуда некадашње технике. Код нас је обротно. Нас не интересују стара превозна средства, пошто су нам већ досадила; ми врло радо гледамо и уживамо у ономе што је ново, а што на жалост немамо! Шта ћемо, друга земља, друге страсти, други обичаји! Да се људи — а нарочито даме — не би патили при пењању и силажењу на оне високе трамваје, то саветујемо Електричној Централли, да бар монтира какве лифтове на она стара и расклимантана кола, како би људи лакше доспели некако у та кола.

Што се тиче брзине, она је рекордна, а сами трамваји саобраћају тако често, да густима саобраћаја умножена са браинном појединих кола, дају такав ефекат брзине, да се сваки од нас рађе служи ногама него трамвајем. Зли језици говоре, да трамваји још једино брже јуре на оном делу пруге, на којем се вози наш Лордмер, али на жалост ми смо се уверили: да и то не одговара истини.

Градски оди и они други, који као и они први имају бесплатне карте, стално се возикају новосадским трамвајима, јер као веле људи: „Поклоњу се не гледа у зубе, пошто је мукте и сирће слатко“. Боље људи, да се возају и на оваковим трамвајима, него да иду пешке! Саветујемо, да се приликом конгреса градова никако не заборави на ову знаменитост града Новог Сада и да они музејски трамваји тих дана што чешће саобраћају на новосадским улицама, како би сваки учесник на конгресу имао прилике да их види и да се на њима „угодно“ провоза. Само би их молили да претходно консултују једног лекара специјалисту, који ће им ординирати лек против морске болести, нарочито онда, ако се тим трамвајима буду возали после обилног ручка на банкету. А да ће ручак на банкету бити обилан, гарантује нам она „сумица“, која је у градском буџету за ту сврху предвиђена.

Ви драги Новосађани спавајте мирно на оба уха, да ништа не чујете; затворите оба ока, да ништа не видите, а не брижите ни зашто. Ваши градски претставници и чују за вас, и виде и брину се за вас.

Пути „дало“ па вуци јер знаш за ову нашу: „Све ће то народ повлатити“. Новосађанин.

АПОЛО

Субота—недеља

Љубав се мора разумети

у главној улози:

Роза Баршоњ и Георг Александер.

Госп. Душану Чампрагу уреднику листа „Нови Сад“.

У 40 броју Вашег цењ. листа изволели сте отштампати исправак на мој члавак у 38 броју истога листа, па пошто ме г. г. Мартин Комлош и Арса Ивковић у својој исправци приказују као да сам елементарно кога треба уклонити из организације, јер тамо не спадам, надам се да ћете овом мом последњем одговору и без позива на закон о штампи дати места, па нека јавност и сви они којих треба да се тиче најзад стекну уверење да се већ од 1930 год. бесправно гоним и да имам права да се против мојих напада борим свим средствима када је моја и моје породице егзистенција у питању. Факта су ова:

По свим прописима тада важећег обртног закона издало ми је Градско Вел. Капетанско Звање у Новом Саду обртноцу на граверски занат још 14 Септембра 1923 дакле равно пре 10 година. Обртноца је у Комори регистрована 15 Септембра 1923. Када сам из Графика иступио проширио сам исту обртноцу и преузео лично вођење своје радње још 2 Априла 1924 године. И та околност је регистрована код Коморе и на мојој оригиналној обртноци, која носи број 7813/923 овако спроведена: „Прегледано, проверено и одобрено. Нови Сад 4 Априла 1924. Трговачко Занатска Комора Миросављевић с. р. председник, Никола Ивковић с. р. члан управе.“

Све је било у реду до 1930 године када сам постао и члан коморе. Питањем издвајања комора и моја обртноца је дошла у питање. На моју несрећу моја оригинална обртноца се загубила и настало је гоњење. Разрешен сам дужности члана управе у Комори, ма да сам наглашавао да је моја обртноца у реду, што се је у осталом морало и из регистра констатовати. Тако сам био изложен шиканама, а колико материјалној и моралној штети за сада да и не говорим то ће управни суд оценити.

Срећом пронашао сам своју оригиналну обртноцу и сада је потребно да ме неко од компетентних дисквалификује. Ту улогу су како ми изгледа несвесно узели на себе г. г. Мартин Комлош и Арса Ивковић, када властима упућују већ другу тужбу против мене. Колико су у праву сваки лајк може оценити.

Што се тиче Савеза ја нећу да прејудуцирам као што г. г. Комлош и Ивковић чине, ту је суд, он ће решити ко има право.

Ја сам већ скоро 30 година у занатском покрету, 7 год. члан управе Зем. Савеза Зан. Удр. у Београду, 8 година члан Управе Зан. Удр. у Новом Саду а сада сам још и председник Секције штампара, књиговезаца, фотографа, гравера и фирмописаца при Зан. Удружењу, коју једину признаје Закон о Радњама као компетентну и које и г. г. Комлош и г. г. Ивковић мора да су чланови а закон не трпи делење штампара на основи колективног или неколективног уговора са радницима, што бар

г. Комлош као правник (ако се не варам) треба да зна.

За стечене заслуге на занатском пољу одликован сам недавно са Југословенском Круном V. реда, што је такође доказ да нисам на штету моме сталезу, коме и душом и телом припадам.

Колико имају право они који ме годинама гоне и наносе ми материјалне и моралне штете, нека служи за доказ и акт Градског Начелства као I ст. Управне Власти, који је под бр. 941 од 14 септембра 1933, упућен Занатлијском Удружењу а који гласи:

По питању Наслова бр. 402 из 1933 какво је решење донето у погледу обртноце и права рада, Гркинића Саве, част нам је извести, да сва стечена права у погледу обртноце и рада Гркинића Саве и на даље остају неокрњена.

Госп. Уреднику захвалан на уврштењу. *Сава Гркинић.*

Срески суд као земљишно-књижни суд у Новом Саду.

Бр. Дв. 678/33 кон. 5277/33 закн.

Извадак из дражбеног огласа

У овршној ствари уд. Срђанов Вате, рођ. Писарев, Кулпин оврховодитеља против Срђанов Ивана из Кулпина овршеника одредио је земљишно-књижни суд ради утеривања потраживања у износу од 1120 динара главнице спп. овршну дражбу на некретнине, које леже на територији окружног суда у Новом Саду, среског суда у Новом Саду и општине у Кулпину и које су уписане на име Срђанов Ивана из Кулпина у закн. улошку бр. 37 редни број А. 1-5 и П. 8 и топограф. број 2167/2 и 1360/1 општине Кулпин уз искљичву цену од 1.000 — 10.000 — динара, и словима једну хиљаду динара, односно десет хиљада динара.

Дражба ће се одржати у званичним просторијама земљишно-књижног суда број собе 22 дне 2 децембра 1933 године у 9 сати. Некретнине које долазе на дражбу не могу се продати испод $\frac{1}{2}$ (половине) $\frac{2}{3}$ (две трећине) искљичне цене, т. ј. најнижа прихватљива понуда је 666-67 односно 6.666 динара 67 пара (§ 119 Закона о извршењу и обезбеђењу). Они, који намеравају узети учешћа у надметању, дужни су у руке изасланика положити у име кауције 10% од искљичне цене у готовом или у одговарајућим вредносним папирима, способним за кауцију а чији се курс има рачунати према наређењу §. 42. з. чл. LX. из год. 1881. или му предати признаницу о претходном положењу кауције у судски депозит и потписати услове о дражби (§§. 147., 150., 170. з. чл. LX:1881. и 21. з. чл. XXI. 1908.)

Онај, који за некретнину понуди више од искљичне цене а нико не понуди више од њега, дужан је одмах надолупити постотку искљичне цене, установљену кауцију и до толико истог постотка по њему понуђене цене.

У Новом Саду, 19 августа 1933.

Т. М. Туцаковић с. р. судија.

Ковач фарба, чисти.

Пошто сам моју радњу преместио, то Вас учтиво позивам у мој нови локалу у Н. Саду, у кући

бр. 19. Милетићеве улице
(преко од Српске банке).

Иарија је јефтинија,
Па је јефтиније и чишћење одела!

Цене чишћења:

Фрак или жакет	50
Мушко одело	40
Мушке панталоне	20
Капут	25
Пруслук	5
Мушки, женски јесењи капут	35—50
Мушки зимски капут	40—60
Женска хаљина	20—35

Радојица М. Теофановић РАДИО-САЛОН

Пашићева 18 НОВИ САД Телефон 30-63

СТАЛНИ ИЗБОР НАЈНОВИЈИХ

PHILIPS-ових апарата

Новосадске вести.

— Госп. Жарко Вуковојац, Старешина Државног Тужиоштва у Новом Саду, вратио се ових дана са боловања и преузео дужност.

— Мировине општинских чиновника. На жалост од марта месеца мировине општинских пензионера нису исплаћене. Мотивација заиста је, да ради неплаћања општина нема новаца за исту исплату. Зашто је то тако? И зар збиља нема пута и начина да се та ствар уреди? Шта је са преданим меморандумом по делегатима пензионера? Крајње је време да се што пре набави новац и исплате заостатци. А онда нека се као што се предвиди приступи ревизији пензионера и све млађе наново запосли. У нади да ће меродавни ту ствар уредити и омогућити живот толиким људима који су својом службом своја права заслужили. Очекује се исплата заостатка у што скоријем времену.

— Долази Циркус „Ројал“. Како смо извештени идуће суботе стиже из Београда у Нови Сад велики међународни циркус „Ројал“, који је у Београду за 14 дана пожео велике успех. Опширније у идућем броју и путем плаката.

* ДРОГЕРИЈА ХИГИЕНА има највећи број фотографског материјала и бесплатно изазива.

* Читај!! Новоотворена ташнерска и коферцијска радња, Пашићева 6, даје најјефтиније сву робу услед малог расхода (режије) и то: од најпростијих до најфинијих свих израђевина. Користите се овом приликом.

За издавање

Српска православна црквена општина у Новом Саду, издаваће путем јавне дражбе дана 5 октобра у 10 сати пре подне у црквено-општинској писарници Николе Пашића улица број 4 I спрат.

1 велики локал бр. 5

у црквено-општинској кући у Краља Петра улица број 25.

Услови се могу дознати за време званичних часова у црквено-општинској писарници.

У Новом Саду, 23/IX 1933. г.

Председништво.

Вреће

цераде и канап

најјефтиније код

АВРАМА ШИФА

завод за позајмљивање врећа и церада.

Творничко стовариште: морске траве, коњске струне, њебета, гуртна, куделни цеви и т. д.

НОВИ САД

Телефон 24-03, Бр.: Јутешаф

Подружница:

БЕОГРАД-САВА.

Тражите ценоник.

Извршни број 297-1933.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем И. 1-1933, у корист тражиоца извршења „Ренка“ Паромл-алкохол., (кога заступа Др Станковић Василије адвокат из Н. Сада), против извршеника из Новог Сада за наплату 5229 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. И. 1/1933 и процењене на динара 9.700 и то: дућански намештај, аутоматска вага, машина за сечење шунке, конзерве, лакере и фахове.

Јавна ће се дражба одржати на дан 18 октобра 1933 у 9 сати пре подне у Новом Саду, Краља Петра ул. број 10 у радњи овошеника.

Нови Сад, 18 септембра 1933.

Орлов Александар

судски извршитељ.

Извршни број 307-1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. на 1881. објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду, донесеног под бројем 14326-1932 у корист тражиоца извршења Српске Трговачке Банке д. д. из Новог Сада (кога заступа Др Радослав Илић) против извршеника из Н. Сада за наплату 1500 дина. главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 14326 из 1922 и процењене на динара 6000 и то: ауто, штелажа, тезге, сандук, дец. вага.

Јавна ће се дражба одржати на дан 28 септембра 1933 у 12 сати пре подне у Старом Футогу, у кући овршеника и у 3 сата после подне у Новом Саду, Темериска 43 у ставу Нови Сад, 25 августа 1933.

Орлов Александар

судски извршитељ.

Штампарија Душан Чампраг и Друг Нови Сад, Краља Петра улица 3.